

Teza: znikoma społeczna szkodliwość czynu mimo niewypełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego.

W szczególnych okolicznościach sprawy, w przypadku spełnienia przesłanek znikomej społecznej szkodliwości czynu, Wyższy Sąd Dyscyplinarny zobligowany był zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. uchylić zaskarżone orzeczenie i umorzyć postępowanie.

Sygn. akt WO-218/19

ORZECZENIE
z dnia 26 lutego 2020 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie następującym:

Przewodniczący: S WSD Krzysztof Górecki

Sędziowie: S WSD Iwona Zielezińska

S WSD Piotr Kubik /sprawozdawca/

Protokolant: Magdalena Senderska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Anny Kończyk

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2020 roku na rozprawie

sprawy przeciwko radcy prawnemu R. R., nr wpisu WA- (...), obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu zasad etyki radcy prawnego, określonych w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 14 ust. 1 i 2 w zw. z art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

na skutek odwołania obwinionej radcy prawnej R. R. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. z dnia 14 marca 2019 roku, sygn. akt D 185/18 w całości na korzyść obwinionej,

na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. art. 437 § 1 i 2 Kodeksu postępowania karnego oraz art. 17 § 1 pkt 3 Kodeksu postępowania karnego

orzeka:

1.

uchyla zaskarżone orzeczenie i postępowanie umarza.

2.

kosztami postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym w W. obciąża Okręgową Izbę Radców Prawnych w Warszawie, a kosztami postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w kwocie 1 200,00 zł, obciąża Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Wnioskiem o ukaranie z dnia 13 listopada 2018 roku Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. wniósł o ukaranie radcy prawnego R. R., zarzucając jej nienależyte wykonywanie zawodu radcy prawnego poprzez niewypełnienie obowiązku doskonalenia zawodowego i nieuzyskanie żadnego z wymaganych co najmniej 40 punktów szkoleniowych w cyklu szkoleniowym, który trwał od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku, czym naruszyła obowiązek dbania o rozwój zawodowy poprzez kształcenie ustawiczne, a także obowiązek stosowania się do uchwał

organów samorządu radców prawnych, tj. popełniła czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 14 ust. 1 i 2 oraz art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (dalej także: „KERP”), stanowiącego załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w zw. z § 7 i § 11 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku (dalej także: „Regulamin”). Obwiniona nie wniosła odpowiedzi na wniosek o ukaranie.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. (dalej także: „OSD”) rozpoznał wniosek o ukaranie na rozprawie w dniu 14 marca 2019 roku. Obwiniona bez usprawiedliwienia nie stawiła się na wyznaczonej rozprawie.

OSD uznał obwinioną za winną zarzucanego jej przepełnienia dyscyplinarnego, wymierzając jej za przypisany czyn karę upomnienia oraz obciążając obwinioną kosztami postępowania w kwocie 700,00 zł na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z § 1 ust. 1 Uchwały Nr 36/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 roku w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. powyższe orzeczenie wydał na podstawie następujących ustaleń faktycznych:

Obwiniona nie uzyskała żadnego z wymaganych 40 punktów szkoleniowych w cyklu szkoleniowym trwającym od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku. Obwiniona nie wykonała obowiązku pomimo dwukrotnego pisemnego przypominania jej o obowiązku szkoleniowym i konieczności przedstawienia zaświadczeń o odbytych szkoleniach w toku cyklu szkoleniowego. Pismem z dnia 19 czerwca 2018 roku Dziekan Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. przekazał zgodnie z § 17 ust. 1 i 2 Regulaminu wykaz radców prawnych, którzy nie wypełnili obowiązku doskonalenia zawodowego w ww. cyklu szkoleniowym. Rzecznik przedstawił obwinionej zarzuty. Obwiniona podczas przesłuchania przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. w dniu 29 października 2018 roku przyznała się do zarzucanego jej czynu, ale wniosła o umorzenie postępowania ze względu na jej wiek (79 lat), niewykonywanie zawodu i stan zdrowia.

Powyższych ustaleń OSD dokonał na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy (znajdujących się na kartach: 1-7a) oraz po przesłuchaniu obwinionej (protokół na karcie 8).

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. zważył, co następuje:

OSD wyjaśnił, że podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego są przepisy ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2018, poz. 2115 ze zm.) dalej także: „u.r.pr.” lub „ustawa”, a przede wszystkim art. 64 tej ustawy, w którym określono, jakie zachowania radców prawnych i aplikantów radcowskich uznawane są za delikty dyscyplinarne. Stosownie do art. 64 ust. 2 u.r.pr. radca prawny odpowiadać może dyscyplinarnie za czyny sprzeczne m.in. z zasadami etyki radcy prawnego. Z kolei zgodnie z art. 14 ust. 1 i 2 KERP radca prawny ma obowiązek dbać

rozwój zawodowy poprzez kształcenie ustawiczne i jest obowiązany brać udział w szkoleniach zawodowych na zasadach określonych przez właściwy organ samorządu. Na podstawie art. 60 pkt 8 lit. h u.r.pr. Krajowa Rada Radców Prawnych uchwałą Nr IX/2015 z dnia 11 grudnia 2015 roku uchwaliła „Regulamin zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku”. Art. 61 ust. 2 KERP nakłada na radcę prawnego obowiązek stosowania się do uchwał organów samorządu radców prawnych, w tym zatem również do Regulaminu. Według § 7 ust.

Regulaminu obowiązek doskonalenia zawodowego uważa się za wypełniony, jeżeli w każdym cyklu szkoleniowym radca prawny uzyska minimalną liczbę 40 punktów szkoleniowych, a § 11 Regulaminu wskazuje, że niezyskanie przez radcę prawnego minimalnej liczby punktów szkoleniowych jest równoznaczne z niewypełnieniem obowiązku doskonalenia zawodowego.

2

OSD przeprowadził rozprawę i wydał orzeczenie w oparciu o zgromadzone w aktach dowody z dokumentów, przyjmując, że skoro obwiniona nie uzyskała w cyklu szkoleniowym od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku nawet jednego punktu szkoleniowego, naruszenie przez nią obowiązków zawodowych jest oczywiste. OSD, uwzględniając wiek obwinionej poprzestał na najłagodniejszej karze przewidzianej obowiązującymi przepisami, tj. karze upomnienia.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z § 1 ust. 1 uchwały Nr 36/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 roku w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego.

W dniu 04 kwietnia obwiniona wniosła odwołanie od orzeczenia OSD z dnia 14 marca 2019 roku, doręczonego jej w dniu 26 marca 2019 roku, oznaczając orzeczenie sygnaturą właściwą dla postępowania przygotowawczego RD 425/18, zaskarżając je w całości na swoją korzyść. Orzeczeniu obwiniona zarzuciła naruszenie art. 64 ust. 1 pkt 1 i 2 u.r.pr. poprzez przyjęcie, że obwiniona odpowiada dyscyplinarnie za zawinione i nienależyte wykonywanie zawodu radcy oraz naruszenie § 31 ust. 2 i § 36 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 06 kwietnia 1984 roku w sprawie zasad i trybu postępowania dyscyplinarnego w stosunku do radców prawnych i aplikantów radcowskich poprzez nieprzesłuchanie strony, a zatem brak możliwości wszechstronnego zbadania sprawy i jej oceny z uwzględnieniem stopnia winy, szkodliwości czynu i jego skutków. Obwiniona wniosła o uchylenie orzeczenia w całości i przekazanie sprawy OSD do ponownego rozpoznania, ewentualnie o rozpoznanie sprawy i umorzenie postępowania.

W uzasadnieniu odwołania obwiniona wyjaśniła, że w 2015 roku zakończyła swoją karierę zawodową, następnie przez kolejne 2 lata jedynie w ograniczonym wymiarze czasu współpracowała z dotychczasowym pracodawcą (syndykiem masy upadłości A. W.). W 2017 roku współpraca ta się zakończyła, a obwiniona otrzymała od pracodawcy pisemne podziękowania za wieloletnią pracę. Obwiniona wskazała, że z uwagi na zły stan zdrowia, m.in. stwierdzony niedosłuch, nie byłaby w stanie brać udziału w szkoleniach organizowanych przez organy samorządu ani innych zajęciach organizowanych na dużych salach wykładowych. Nadto, z uwagi na całkowite zaprzestanie wykonywania zawodu z dniem 01 stycznia 2018 roku, wymierzona kara nie spełni swojej funkcji dyscyplinującej. Obwiniona usprawiedliwiała swoje niestawienie przed OSD, wyjaśniając, iż omyłkowo stawiała się w OSD w dniu następnym, co znalazło potwierdzenie we wniosku o wgląd do akt datowanym na dzień 15 marca 2019 roku.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. zważył co następuje:

Ustalenia faktyczne dokonane przez OSD nie zostały zakwestionowane, stąd też Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie (dalej także: „WSD”) w całości przyjmuje za własne, nie poddając ich dalszym rozważaniom.

Niemniej, na skutek odwołania WSD inaczej niżli OSD ocenił istotne elementy przewinienia dyscyplinarnego przypisywanego obwinionej, w szczególności jego strony podmiotowej, powziawszy wątpliwość co do trafności jednoznacznego przyjęcia przez OSD, iż naruszenie obowiązku szkoleniowego przez obwinioną było całkowicie nieusprawiedliwione, a także co do wagi czynu (jego społecznej szkodliwości).

Przede wszystkim WSD uwzględnił, iż stopień winy obwinionej jest niski. O braku wypełniania obowiązku szkoleniowego w dopuszczanej przez organu samorządu formie w przypadku obwinionej zdecydowało nie tyle jej zawinione zaniechanie, co czynniki obiektywnie utrudniające realizację tego obowiązku: podeszły wiek oraz zły stan zdrowia uniemożliwiający jej skorzystanie z większości form doskonalenia zawodowego organizowanych

przez samorząd radcowski. Te przeszkody doprowadziły jednocześnie obwinioną do podjęcia decyzji o całkowitym zaprzestaniu dalszej pracy i tym samym wykonywania zawodu radcy prawnego w ogóle. Obwiniona w ostatnim okresie kariery zawodowej od 2015 roku wykonywała czynności jedynie w ograniczonym zakresie na wyraźne życzenie swojego dotychczasowego pracodawcy- syndyka masy upadłości. Działanie obwinionej nie przyczyniło się do wyrządzenia szkody jakiegokolwiek osobie trzeciej, w tym w szczególności pracodawcy. Nadto, obwiniona, przez wiele lat sumiennie wykonując zawód radcy prawnego, nie uchybiła w żaden inny sposób swoim obowiązkom zawodowym, a pracę zawodową zakończyła z końcem 2017 roku u swojego wieloletniego pracodawcy usatysfakcjonowanego przebiegiem jej pracy, co potwierdzają dokumenty przedłożone przez obwinioną wraz z odwołaniem (list syndyka masy upadłości z dnia 07 grudnia 2017 roku - karta: 42).

Zważając na powyższe okoliczności, WSD doszedł do przekonania, że społeczna szkodliwość przypisanego obwinionej czynu była znikoma, co nie zostało jednak uwzględnione przez OSD i wymagało korekty na etapie postępowania odwoławczego. Stwierdzając, iż rozpatrywany czyn stanowi przypadek mniejszej wagi i wymierzenie kary dyscyplinarnej nie jest konieczne dla osiągnięcia efektu dyscyplinującego wobec obwinionej, WSD zobligowany był zgodnie z art. 437 § 2 K.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 1 K.p.k. uchylić zaskarżone orzeczenie i umorzyć postępowanie. W zaistniałej sytuacji całkowicie wystarczające byłoby skorzystanie ze środka dyscyplinującego w postaci ostrzeżenia dziekańskiego przewidzianego w art. 66 u.r.pr.

Na marginesie jedynie WSD wskazuje, iż przywołane przez obwinioną w odwołaniu zarzuty skonstruowane zostały w oparciu o nieaktualną podstawę prawną. Redakcja art. 64 u.r.pr. została zmieniona ustawą z dnia 7 listopada 2014 r. o zmianie

ustawy - Prawo o adwokaturze oraz niektórych innych ustaw, obowiązująca od 25 grudnia 2014 roku, natomiast rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 06 kwietnia 1984 roku w sprawie zasad i trybu postępowania dyscyplinarnego w stosunku do radców prawnych i aplikantów radcowskich zostało uchylone z dniem 08 czerwca 2007 roku.

O kosztach postępowania WSD orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 2 u.r.pr.